

Mit akarnak a szociálisták?

— Kunfy Zsigmond dr. előadása Szegeden. —

(Saját tudósítónktól.) Nagyszámu hallgatóság előtt ma este nyolc órakor Kunfy Zsigmond dr., a kiváló publicista, a „Szociálisták” revü szerkesztője, előadást tartott a szegedi Munkás-Otthonban. „Mit akarnak a szociálisták” címen hosszan és érdekes logikai konzekvenciákkal fejtegette a szociáldemokrata párt agitációjának célját és jelentőségét. Több, mint másfél óra hosszan átbeszélte, de témáját, mint mondotta, az idő rövidsége miatt nem merithette ki teljesen. A beszédet, amelyben Kunfy bámulatosan nagy tudását és ékeesszólói képességét ragyogtatta, főbb vonásaiban itt ismertetjük:

Abból indult ki, hogy a szociálisták fő célja az, hogy a szociálisták mozgalmának a mai államrendszerben három főágazata van. Először: *küzdelem a politikai hatalomért.* Ezután a munkások jólétének elősegítéséért, szakszervezetek útján, végül ugyancsak a munkások érdekeinek a védelméért *szövetkezeti uton.* Ellenérveket hozott fel azok ellen az állítások ellen, amelyek a szociálisták célját bár szépnek és igazságosnak, de utópistikusnak és megvalósíthatatlannak mondják. A szociálisták ellen azzal hozakodnak elő, hogy éppen azért, mert az emberiség tulnyomó része szegény, a közös vagyont elosztása csak azt eredményezné, hogy még nagyobb lenne a szegénység és a nyomorúság, tehát jobb, hogy a mai gazdasági állapotok között vannak, akik a javaknak nagyobb mennyiségét bírják és jobban, kényelmesebben élnek, mint a többiek. Szóval azt akarják beigazolni, hogy szegénység mindig volt és mindig lesz.

A szociálisták azonban alaposan megvizsgálja az emberiség fejlődésének történetét. És ekkor azt veszi észre, hogy az emberek, akik kezdetben igen primitív eszközökkel éltek, a fejlődés során a javaknak egyre nagyobb mennyiségét képesek előállítani, munkájukkal és megismerésükkel, tehát szellemük fejlődésével fokozatosan nagyobb produktivitása mutatkozik erejüknek. Például, amíg ötven évvel ezelőtt egy nagol munkás az akkori gépek segítségével egy év alatt bizonyos mennyiségű posztót készített, addig ma ugyanazt a mennyiséget három nap alatt tudja termelni. És ugyanígy van az élelmiszerekkel is. Mert a mezőgazdaság is épp oly tudomány, mint akármilyen más és idők során egyre tökéletesedő eszközök segítségével egyre több terményt tud kihalozni a földből. A fejlődés tehát azt mutatja, hogy az emberi munka produktivitása mindinkább emelkedik, nem kell tehát attól tartani, hogy a vagyon elosztásával — mert hiszen a pénz a javak cseréscsöke — a javak elfogynak és kevesebb jut egy-egy emberre.

Azok, akiknek a gazdagság, a jólét ma a kezükben van, igyekeznek ezt az állapotot minden eszközzel fentartani, mert nekik kedvező, a nép milliói pedig nélkülözésben élnek. Hogy a kevesek a sokak ellenében ezt a gazdasági állapotot fentartathatják, annak az az oka, hogy az ő kezükben van a hatalom.

A mai gazdasági rendszert intézményesen biztosították maguknak, meg vannak az intézményeik, törvény, hadsereg és vallás, amelyekkel a sokakat féken tartják és bilincsekbe verik, ha mozdulni mernek. Mint hogy a kevesek kezében van a hatalom, ők parancsolnak az államnak és minden úgy történik, ahogy nekik kedvező. Nekik is előbb politikai hatalom van a kezükben, azután, hogy ezt megtarthassák, szervezeteik vannak, végül szövetkezeti is szervezve vannak.

A szociálisták hatalma és ereje a nép tömegében, a sokak óriási számában van és ha a nép öntudatra ébred, ha lassan-lassan belátja, hogy az ő sorsán sohase segíthet más, csak is ő maga és így, erejének és hatalmának öntudatában éppúgy szervezkedni kezd, mint a szervezett kevesek, akkor eljön az az idő, amikor a hatalmat ő veszi át az államban és mindenkinek egyenlően juttat a közös vagyonból. Példa erre Amerika, ahol mindössze ötven milliárdos tartja a kezében

a hatalmat 76 millió emberrel szemben. De annak, hogy ez a 76 millió azt az ötven embert még nem söpörte el, az az oka, hogy nem ébredtek öntudatra azok, akiknek a munkája és annak — igazi értéke között mutatkozó differencia a milliárdosok zsebébe vándorol s ezekből a differenciákból épülnek az óriási gyárak, a gazdagok palotái, ezekből telik főlegesen kényelemre, nagyogó briliánsokra, holott ez a sok fölösleges pénz, amely a munkások munkájából származik, jogtalanul az övék.

A szociáldemokrata-párt tehát arra törekszik, hogy a nép millióit felvilágosítsa, öntudatra ébressze, mert tudatlanul örökre szegény marad. És a szegénység a szülője minden rossznak: bűnnek, betegségnek, katasztrófának, züllöttségnek. Ezért tanítja a szociálisták a népek millióit arra, hogy a maguk erejében fogjanak össze, mert másra, mint önönmagukra nem támaszkodhatnak. Ezt a célt szolgálják a szakszervezetek. De éppen azért küzdenek a szociálisták a politikai hatalomért is, hogy a szegénységet, a nyomort, a nélkülözést megszüntethessék azzal, hogy ők diktálnak majd az államnak. Végül pedig a gazdasági javak közvetítő eladói, akik szintén a munkásokon vett haszonból élnek, sőt busásan élnek, — akarják elsöpörni a szövetkezetek útján úgy, hogy a javakat ők is közvetlenül a termelőkötől szerzik be. Az eredménye ennek az, hogy kereskedők haszna a munkásoknak hárul vissza, akik ezzel is jobb és tűrhetőbb életre rendezkedhetnek be.

Mindvégig érdeklődéssel és nagy figyelemmel kísérte a hallgatóság Kunfy dr. előadását. A beszéd végén az előadót lelkesen megéljenzették, majd a párt nevében Varsandán László titkár mondott köszönetet Kunfy-nak.

A bajai főispán sajtópöre a szegedi esküdtbíró előtt.

(Saját tudósítónktól.) A Szabadkán megjelenő „Vasárnap” című hetilapban 1911. tavaszán „Kicsoda ez a Szemző Gyula!” címmel és több alcímmel éles hangú cikk jelent meg, amelyben Vukov Lukács újságíró, a cikk szerzője, meglehetősen kompromittáló adatokat sorakoztatott ifjabb Szemző Gyula, Baja város főispánja ellen. Abban az időben a bajai főispán neve sűrűn szerepelt a sajtóban, mint föltűnést keltő esetek hőisé.

A szabadkai hetilap „újabb botrányokkal” rukkolt ki a cikkében. A bajai főispán — mondja a cikk — ezernégyszáz koronát kapott, hogy keresztülviszi egy 86. gyalogezredhez besorozott legénynek a kiszabadítását. Ezer koronáért elvállalta egy italmérsi engedély kijárását. Az egyik megyebizottsági tagtól harmincezer koronás váltókezeséget kért és kapott, a váltót azonban lejáratkor nem rendezte, hanem csak akkor, amikor a megyebizottsági tag, aki mint elfogadó szerepelt a harmincezer koronás váltón, botrányal fenyegetőzött. Ezek után — folytatja a cikk — Szemző Gyula egy napig sem maradhat tovább főispán.

A főispán természetesen nyomtatvány útján elkövetett rágalmozás vétsége miatt följelentette az újságíró. Ebben az ügyben szombaton ítélik a szegedi esküdtbíró. A tárgyaláson Hevessy Kálmán elnököl, a cikk szerzőjével szemben az ügyészség vállalta a vádat. Vukov Lukácsot Eisner Manó dr., a kiváló fiatal kriminalista védi.

A tárgyalás iránt, különösen Bács megyében, szokatlanul nagy érdeklődés nyilvánul. A tárgyalásra a főispánt, több megyebizottsági tagot, ügyvédet és jegyzőt beidézték a bíróság. A tárgyalást annál nagyobb izgalommal várják, mert a bajai főispán, mint sértett, több ízben szerepelt a bíróságok előtt és ügyében mind a három fórum másképpen ítékezett. 1911. októberében a szabadkai törvényszék tárgyalta az első pörét, amikor Burnáty Pál, a gazdász a vádlottak padján. A bíróság a meglehetősen bonyodalmas bűnpörben, izgalmas tárgyalás után bűnösnek mondta ki a főispán gazdászát és négy

hónapi fogházra ítélte. A szegedi ítélőtábla megváltoztatta a szabadkai törvényszék ítéletét és fölmentette Burnáty Pált, végül pedig a Kuria megsemmisítette a tábla fölmentését és a gazdász egy hónapi fogházra ítélte.

Az eset után a főispán hosszabb ideig betegeskedett és lemondott a méltóságáról, csak nemrégiben foglalta el újból a helyét.

H I R E K

Szegedi kalendárium.

Szombat

15

IDŐJÁRÁS: A meteorológiai intézet jelentése szerint: Változékony idő várható, hősüléssel, helyenként havazással. Sürgöny-prognózis: Változékony, hideg, sok helyütt csapadék. Déli hőmérséklet: 3.6 C volt.

A VÁROSHÁZAN: délelőtt 10—1-ig fogad a polgármester, a főkapitány pedig 11—1-ig. Délelőtt 10 órakor bizottsági ülés a város általános csatornázása tárgyában.

A KÖZKÖRHÁZBAN: A beteg látogatási idő délután 1—3-ig tart.

VÁROSI SZÍNHÁZ: Este 8 órakor „Az aranykakas”, énekes bohózat.

URÁNIA SZÍNHÁZ: Délután öt órakor művészeti előadás. Délután hat órától kezdve „A rongyszédő”, társadalmi dráma 3 felvonásban.

VASS-MOZI: délután hat órától kezdve „Nick Winter”, és „Sherlock Holmes”, Conan Doyle regénye.

APOLLÓ-MOZGÓ: Délután hattól este fél 11-ig. „Az apacsok között”, párisi életkép.

A TÖRVÉNYSZÉKEN délelőtt 9 órakor esküdtszéki tárgyalás.

Bőjtű bálak.

(Saját tudósítónktól.) Az idei mozgalmas és szomorú esztendő alaposan megtépázta a bálak poétikus nimbuszát. Szegeden sem sikerült a farsang — konstatálják kedvetlen mosolylyal szegedi leánytársaságokban s ámbár tudják, miért nem sikerülhetett, mégis, így bőjtű hangulatban, megbocsáthatatlanok az örökvidám Carneval herecei iránt aki aféle őszi szomorúságot, szeptemberi borongást hozott a forró leányszívcsékre... Bőjtű van, de azért még reménykednek, hát ha csak ezután jön az igazi. Csak ezután jön a legszebb és legmámorosabb bál, amely elröppent édes álomként sokáig ott fog kísértetni fehér leányszobák illatos levegőjében. Mert ha bőjtűben vagyunk is és rezignáltan idézzük a kevés örömmel tovaröppent farsangot, azért a bálaknak még nincs egészen vége. Lesz még egy pár ezután is és mennyi-mennyi leány van még, akik éppoly varázssos elfoglaltsággal néznek ezek elé az elkésett madarakhoz hasonló bálak elé, mint amikor lámpalázos reszketéssel készülődtek a legelőre...

Ettől a varázssos elfoglaltságtól bizony nem mentes még a mama sem, aki pedig ott hon bizonyára nagyon felülemelkedett mosolylyal gondol a „társaságha lépés” eme kissé megkopott formájára... Már a gardero-be-ban megkezdődnek az aggályoskodások. Aki élénken figyeli a mamát, könnyen észreveheti az arcán, hogy egynemely ellenséges kedés sem kímélte meg a lelkét. A gardero-be-ban kibontakoznak a leányok nehéz téli bur-